

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 37/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 33/2020 z 29. júla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tost 33/2020 z 29. júla 2020 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, odboru Západ ČVS: PPZ-87/NKA-ZA4-2020 zo 6. júla 2020 trestne stíhaný pre zločin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. c) [v spojení s § 138 písm. i)], ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon účinného v čase spáchania skutku (ďalej len „Trestný zákon“), ako i pre zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom skrátenia dane a poisťného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 Trestného zákona.

2.1 Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. 2 Tp 15/2020 z 8. júla 2020 bol sťažovateľ vzatý do kolúznež väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pričom súd nenahradil väzbu sťažovateľa podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu sp. zn. 2 Tp 15/2020 z 8. júla 2020 podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tost 33/2020 z 29. júla 2020 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

3. Argumentáciu sťažovateľa proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu je možné rozdeliť do dvoch rovín.

3.1 V prvej rovine sťažovateľ napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu vytýka neexistenciu skutkových okolností, ktoré by mohli podmieňovať/odôvodňovať jeho vzatie

do kolúznej väzby, teda že „*neexistuje žiadna konkrétna okolnosť, z ktorej by bolo možné dovodiť kolúznu aktivitu obvineného.*“. Túto jeho úvahu má podporiť aj stav dokazovania v trestnej veci, z ktorého „... *totiž nevyplynulo, že by obvinený pôsobil na svedkov, znalcov alebo iným spôsobom maril trestné konanie.*“. Tento právny názor sťažovateľ podporil svojimi viacerými úvahami.

3.1.1 V prvom rade tvrdí, že v rozpore so zásadou „*criminalia sunt restrinaenda*“, vychádzajúc z judikatúry ústavného súdu, podľa ktorej „*nestačí samo podozrenie z kolúzneho správania sa obvineného*“, ale „*preukázané dokonané konanie obvineného*“, najvyšší súd nesprávne právne interpretoval skutkové okolnosti veci, ktorých zhodnotením mal nesprávne ustáliť záver o tom, že marením daňového konania sťažovateľ zároveň maril aj objasňovanie skutočností relevantných pre trestné konanie, keďže „... *ak osoba marí daňové konanie, tak nemôže byť uzrozumená s tým, že za toto konanie môže byť postihovaná tzv. kolúznou väzbou... z marenia daňového konania nemožno automaticky dovodiť marenie trestného konania. V opačnom prípade by v prípade daňovej trestnej činnosti bola odôvodnená vždy existencia dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku. Podstatou daňovej trestnej činnosti je totiž spravidla predkladanie dokladov správcovi dane, ktoré sú falošné, pozmenené alebo nepravdivé (t.j. ich obsah nezodpovedá realite) tak, aby sa dosiahla nezákonná daňová výhoda. V prípade daňovej trestnej činnosti si dokonca páchatelia niekedy sami vyrobili falošné faktúry alebo iné doklady a tieto predkladajú v daňových konaniach, z čoho však nemožno dovodiť automaticky nevyhnutnosť ich väzobného stíhania.*“. Teda „*Osoba, ktorá marí daňové konanie (napr. predkladaním sfalšovaných alebo pozmenených listín a pod.) môže byť postihovaná inštitútmi daňového procesného práva resp. trestnoprávne až po právoplatnom postihu za obdobný skutok a to s poukazom na ustanovenie § 278a Trestného zákona upravujúceho trestný čin marenia výkonu správy daní; avšak nie väzbou.*“.

3.1.2 V ďalšom sťažovateľ v konfrontácii s právnym názorom súdov o „*falšovaní mailovej komunikácie*“ poukazuje na selektívny prístup súdov pri hodnotení výpovedí spoluobvinených a dosiaľ zistených skutkových okolností, keď tvrdí, že «*Napadnuté uznesenie taktiež prehliada, že sa nepreukázalo ani to, že by obvinený [REDAKOVANÉ] inkriminovaný email sfalšoval. V tomto smere nám nedá neuviesť, že sudca pre prípravné konanie na strane jednej výpovede spoluobvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] interpretoval ako*

nedôveryhodné a účelové, či povedané slovami sudcu pre prípravné konanie, tieto sú „akousi čerešničkou na torte v plejáde dôkazov dôvodiacich reálnu a logickú existenciu podozrenia v miere dostačujúcej na trestné stíhanie“, tak na strane druhej sudca pre prípravné konanie v plnom rozsahu uveril výpovedi spoluobvineného [REDAKOVANÉ] (vo vzťahu k emailom, ktoré používa), a z tejto časti výpovede vychádza pri ustáľovaní väzobného dôvodu obvineného [REDAKOVANÉ]. Sudca pre prípravné konanie si teda selektívne vyberá časti jednej výpovede, v ktorej časti verí a v časti neverí, a to bez toho, aby tento svoj postup náležite a logicky vysvetlil.». Predostreté stanovisko nemá podľa názoru sťažovateľa oslabovať ani tá skutočnosť, že dosiaľ po vznesení obvinenia nevypovedal, využijúc svoje zákonné právo obvineného.

3.1.3 Napokon sťažovateľ poukazuje aj „... na protirečivosť napadnutého rozhodnutia, keď na strane jednej sudca pre prípravné konanie síce vychádza z toho, že v nastolenej trestnej veci sú rozhodujúce listinné dôkazy, avšak tzv. kolúznou väzbu odôvodňuje nevyhnutnosťou vypočutia svedkov. Inými slovami povedané, ak je dôkazný stav tak jasne preukázaný listinnými dôkazmi, tak nie je zrejmé z akého dôvodu je potrebné pristupovať k tak invazívnemu zásahu do osobnej slobody akým je väzba, ktorá je podľa návrhu prokurátora primárne zameraná na výpovede svedkov.“.

3.2 V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ napáda závery najvyššieho súdu o nenahradení jeho väzby ponúknutými zárukami, a teda, že „všeobecné súdy (a to sudca pre prípravné konanie ako i nadriadený súd) v okolnostiach prípadu sa nezaoberali možnosťou náhrady väzby. Úvahy súdov možno hodnotiť ako všeobecné, ktoré nevychádzajú z konkrétnych okolností prejednávanej veci.“.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c/, ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 5Tost/33/2020 zo dňa 29.07.2020 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

2/ Zrušuje sa Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 5Tost/33/2020 zo dňa 29.07.2020 v celom rozsahu vzťahujúcom sa na sťažovateľa [REDAKOVANÉ] a vec sa vracia v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.

3/ Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje prepustiť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] z väzby na slobodu.

4/ Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] do 15 dni od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet Jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o. “

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon

v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že:

- b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak maŕiť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie.

12. Podľa č. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

12.1 Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie

slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

12.2 Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

12.3 Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

13. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú (I. ÚS 187/07, III. ÚS 16/09). Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého

vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07).

14. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05), s ktorým musí byť v súlade, vrátane všeobecných princípov obsiahnutých v ňom výslovne alebo implikovane [pozri obdobne napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veciach Winterwerp proti Holandsku z 24. 10. 1979, séria A, č. 33, s. 19 – 20, bod 45 a Baranowski proti Poľsku z 28. 3. 2000, č. 28358/95, bod 51].

15. Z komentovaného znenia dohovoru vyplýva, že „ESLP – podľa svojich vlastných slov [pozri napr. Ignatenco, § 79; Khodorkovskiy proti Rusku, rozsudok, 31. 5. 2011, č. 5829/04, bod 184] – vo svojej judikatúre identifikoval štyri základné dôvody, ktoré môžu odôvodňovať väzbu v trestnom konaní: nebezpečenstvo úteku [Stögmüller proti Rakúsku, rozsudok, 10. 11. 1969, č. 1602/62, bod 15], riziko, že obvinený môže v prípade prepustenia mariť výkon spravodlivosti [Wemhoff, bod 14] alebo spáchať ďalšie trestné činy [MATZNETTER proti Rakúsku, rozsudok, 10. 11. 1969, č. 2178/64, bod 9], alebo spôsobiť narušenie verejného poriadku [Letellier proti Francúzsku, rozsudok, 26. 6. 1991, č. 12369/86, bod 51]“ (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 515.).

15.1 Ústavný súd zároveň považuje za potrebné zvýrazniť, že v každom jednotlivom prípade tvrdeného porušenia základného práva na osobnú slobodu je povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať na konkrétne okolnosti preskúmvanej veci (II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016, taktiež aj rozsudky ESLP vo veciach Letellier proti Francúzsku z 26. 10. 1991, *Annuaire*, č. 207; Navarra proti Francúzsku z 23. 11. 1993, *Annuaire*, č. 273-B a ďalšie).

16. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011).

16.1 Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

17. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

III.

Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu

18. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí k dôvodom kolúznej väzby sťažovateľa uviedol:

«Účelom kolúznej väzby je zabrániť páchatel'ovi mariť a sťažiť objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie a zabezpečenie a vykonanie dôkazov. Pri rozhodovaní o väzbe nie je reálne domnievať sa, že môže byť naplnená požiadavka istoty „konkrétnych skutočností“ opodstatňujúcich kolúzne väzobné dôvody. V týchto prípadoch nemožno vyčkávať až do okamihu, keď už je isté, že obvinený bude kolúzne konať, pretože by sa už spravidla nepodarilo takému konaniu zabrániť a predísť. Zákon teda nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodu väzby (II. ÚS 348/2016).

K jednotlivým formám predpokladaného kolúzneho správania možno uviesť, že odôvodnenosťou obavy, že obvinený „bude pôsobiť na svedkov, znalcov alebo spoluobvinených“, sa rozumie obava, že obvinený bude ovplyvňovať tieto osoby, aby vypovedali v rozpore so skutočnosťou, a tým spôsobili nesprávne zistenie skutkového stavu. Pôsobenie na tieto osoby môže byť priame (obvineným) alebo nepriame (prostredníctvom tretích osôb), pričom Trestný poriadok nijakým spôsobom nerozlišuje ovplyvňovanie svedkov, znalcov alebo spoluobvinených nevypočutých alebo už vypočutých v danej veci.

Pokiaľ ide o pojem objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, pod týmto je potrebné rozumieť predovšetkým dokazovanie skutočností uvedených v § 119 ods. 1 Tr. por. Tieto skutočnosti musia mať pre trestné stíhanie podstatný význam a to najmä z hľadiska posúdenia viny, trestu alebo výroku o náhrade škody, pričom marenie menej závažných skutočností dôvod väzby nezakladá. Za iné marenie objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie je potom potrebné považovať napríklad falšovanie a pozmeňovanie vecných dôkazov, listinných dôkazov a pod.

Najvyšší súd sa stotožňuje s názorom špecializovaného súdu, ktorý v prejednávanej veci správne ustálil, že existencia dôvodnej obavy z marenia objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie u obvineného [REDAKOVANÉ] má svoj podklad predovšetkým v už zrealizovanom konaní, ktorým malo zo strany obvineného [REDAKOVANÉ] dôjsť k manipulácii s mailami týkajúcimi sa dopravy papierenského stroja.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že z obsahu mailovej komunikácie medzi špedičnou spoločnosťou Freight Consulting, s.r.o. a obvineným [REDACTED] (predloženou správcovi dane konateľom spoločnosti Freight Consulting, s.r.o. [REDACTED], [REDACTED]) je zrejmé, že prepravu stroja komunikoval práve obvinený [REDACTED], ktorý v snahe zakryť túto skutočnosť predložil v rámci daňového konania správcovi dane pozmenenú mailovú komunikáciu, ktorá sa nezhoduje s mailovou komunikáciou, ktorá bola realizovaná v tom istom čase, avšak predložená zástupcom spoločnosti Freight Consulting, s.r.o. Odlišnosť možno vidieť v osobe odosielateľa a prijímateľa, ktorým bol v prípade mailovej komunikácie predloženej obvineným [REDACTED] obvinený [REDACTED] (ktorý realizáciu takejto komunikácie z jeho strany odmieta), zatiaľ čo v prípade mailovej komunikácie predloženej konateľom prepravnej spoločnosti Freight Consulting, s.r.o. je ako odosielateľ a prijímateľ uvedený práve obvinený [REDACTED].

Skutočnosť, že obvinený [REDACTED] od začiatku dojednával samotnú výrobu, objednanie, prepravu a inštaláciu stroja preukazujú okrem iného aj výpovede svedkýň [REDACTED] a [REDACTED], zamestnankýň spoločnosti [REDACTED], kedy svedkyňa [REDACTED] v rámci svojej výpovede pred vyšetrovateľom potvrdila, že komunikáciu so špedičnou spoločnosťou Freight Consulting, s.r.o. ohľadom prepravy papierenského stroja z Bulharska na Slovensko realizovala aj ona osobne zo svojej služobnej mailovej adresy [REDACTED], a to na pokyn obvineného [REDACTED]. Pokiaľ ide o výpoveď svedkyne [REDACTED], táto pred vyšetrovateľom uviedla, že s obvineným [REDACTED] absolvovala opakovanú cestu do Bulharska za účelom prezretia stroja na perforovanie papiera v spoločnosti UMLENSKI EOOD, čo potvrdzuje aj správa od Národnej ústredne Interpol, z ktorej vyplýva, že obvinený [REDACTED] sa nachádzal na území Bulharska v dňoch 20. august 2017 - 21. august 2017 (v sprievode p. [REDACTED]), 17. október 2017- 19. október 2017, 20. februára 2018 - 21. februára 2018 (v sprievode p. [REDACTED]), 3. apríla 2018 - 4. apríla 2018, 13. októbra 2018- 14. októbra 2018, 30. októbra 2018-31. októbra 2018 (v sprievode p. [REDACTED]).

Zároveň je potrebné poukázať na skutočnosť, že na faktúre č. 000000067/11.04.2018 zo dňa 11. apríla 2018, ktorou spoločnosť UMLENSKI EOOD fakturovala predaj stroja spoločnosti Minix Group, s.r.o., je uvedené ako kontakt na spoločnosť Minix Group, s.r.o. telefónne číslo [REDACTED], ktoré obvinený [REDACTED] v danom čase používal (uvedenú skutočnosť potvrdil aj sám obvinený v rámci jeho výpovede dňa 7. júla 2020).

Najvyšší súd zastáva názor, že vyššie prezentované zistenia vo vzájomných súvislostiach jednoznačne vyvracajú tvrdenie obvineného ■■■■■, že o tom, že výrobcom perforovacieho stroja je spoločnosť UMLENSKI EOOD, sa dozvedel až pri jeho vykládke na území Slovenskej republiky dňa 13. apríla 2018, ale práve naopak, preukazujú osobnú zaangažovanosť obvineného ■■■■■ už pri samotnom objednaní a kúpe perforovacieho stroja.

Čo je však potrebné zdôrazniť je skutočnosť, že existencia dôvodov kolúznej väzby u obvineného ■■■■■ nie je odôvodnená výlučne podozreniami z marenia daňového konania (predložením pozmenenej mailovej komunikácie), ale táto vyplýva aj z iných skutočností (predovšetkým z dôvodnej obavy z ovplyvňovania doposiaľ nevypočutých, ako aj vypočutých svedkov, resp. obvinených, ako aj pozmeňovania listín dôležitých pre objasnenie danej veci).

Na tomto mieste sa žiada vyjadriť sa k sťažostnej námietke obvineného ■■■■■ ohľadom neexistencie svedkov, na ktorých by mohol kolúzne pôsobiť, keďže všetci už boli vypočutí, z čoho odvodzuje neexistenciu dôvodov kolúznej väzby. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že samotná skutočnosť, že niektorá osoba už bola vypočutá, neznamená nemožnosť kolúzneho konania vo vzťahu k nej. Zároveň podotýka, že výsluchom svedkýň ■■■■■ a ■■■■■ (zamestnankýň spoločnosti ■■■■■) a podaním vyjadrenia zástupcu bulharskej spoločnosti UMLENSKI EOOD, nedošlo takpovediac k vyčerpaniu okruhu osôb, ktorých výpoveď môže poskytnúť informácie relevantné vo vzťahu k prejednávanej veci a pôsobením na ktoré by mohlo dôjsť k mareniu objasňovania skutočností dôležitých pre trestné stíhanie.

Uvedené vyplýva aj z uznesenia špecializovaného súdu, ktorý okrem iného načrtol potrebu výsluchu viacerých svedkov, ktorých okruh vzhľadom na počiatkové štádium konania nebolo možné vyčerpávajúcim spôsobom ustáliť, resp. niektorých z nich doposiaľ stotožniť, avšak na základe indícií vyplývajúcich z doteraz realizovaného dokazovania je takýto predpoklad odôvodnený (možno spomenúť napríklad potrebu výsluchu ■■■■■ ■■■■■, spoločníka obvineného ■■■■■ v čase uskutočnenia skutku, ■■■■■, ktorý bol disponentom s bankovými účtami spoločností NIFIX, s.r.o., CENTRUM- trio, s.r.o., na ktoré boli po úhrade kúpnej ceny zaplatenej spoločnosťou PLC systems , s.r.o. na účet

spoločnosti Minix Group, s.r.o. prevádzané finančné prostriedky, ktoré boli následne vybraté v hotovosti a zároveň disponentom s účtami spoločnosti Minix Group, s.r.o.).

Pokiaľ ide o existenciu dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. u obvineného [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], konštatovaniu ich existencie nebráni ani skutočnosť, že z ich strany nebola doposiaľ zaznamenaná snaha o ovplyvnenie výsledkov konania v takej forme, resp. kvalite, ako u obvineného [REDAKOVANÉ].

V predmetnom kontexte najvyšší súd podčiarkuje, že z formulácie ustanovenia § 71 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že dôvod väzby môže byť zistený nielen z konania obvineného, ale aj iných konkrétnych skutočností. Pritom podľa ustálenej súdnej praxe pri rozhodovaní o väzbe môže súd riziko konania predpokladaného v jednotlivých písmenách § 71 ods. 1 Tr. por. len odhadovať, resp. prognózovať, a preto nie je nevyhnutne potrebné, aby zo strany obvineného už k takému konaniu došlo, inak by väzba strácala preventívny a zabezpečovací charakter (k tomu II. ÚS 67/2013). Tiež treba poukázať, že v prípade dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 Tr. por. stačí zistenie existencie dôvodnej obavy vo význame podozrenia zo skutočností uvedených v jednotlivých písmenách tohto ustanovenia na rozdiel od dôvodu väzby podľa § 71 ods. 3 Tr. por., kedy sa už vyžaduje reálne uskutočnenie niektorého z tam uvedených konaní obvineným vo význame preukázania dokonaného konania obvineného (k tomu primerane R 39/2004, R 12/2006).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného je potom nevyhnutné konštatovať, že potreba väzobného stíhania je v prípade obvinených nepopierateľná, pričom danosť kolúzneho dôvodu väzby u všetkých obvinených (uvedené sa vzťahuje aj na obvineného [REDAKOVANÉ]) je posilňovaná samotnou povahou veci vyplývajúcou zo vzájomne prepojeného reťazca podnikateľských (odberateľsko-dodávateľských) vzťahov, v rámci medzičlánkov ktorého figurovali práve jednotliví obvinení. Takáto previazanosť a organizovanosť ich konania zvyšuje odôvodnenosť obavy, že ich prípadným prepustením z väzby na slobodu by mohli byť vytvorené podmienky pre ich ďalšiu kooperáciu smerujúcu k zosúladeniu ich výpovedí, resp. verzií (scenárov) prezentovaných pred orgánmi Činnými v trestnom konaní, týkajúcich sa jednotlivých aspektov kúpy a predaja perforovacieho stroja.

Obvineným bolo vznesené obvinenie uznesením zo 6. júla 2020, t. j. vyšetovaná trestná vec je v prvotnom, začiatočnom štádiu trestného konania. V nadväznosti na uvedené je nutné zdôrazniť, že pokiaľ by v tejto prvotnej fáze trestného stíhania boli obvinení stíhaní

na slobode, t.j. neväzobne, mohli by bezpochyby mariť objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné stíhanie, a to jednak možným ovplyvňovaním svedkov, či už identifikovaných a stotožnených (svedok ██████████), ale aj takých, vo vzťahu ku ktorým platí predpoklad, že doposiaľ neboli ustálení vo finálnom a nemennom rozsahu (napríklad doposiaľ nestotožnené osoby, ktoré sa zúčastnili spoločného stretnutia obvinených ████████, ████████, ████████ a ████████ začiatkom roku 2018 a s ktorými sa obvinený ████████ následne stretol na pumpe Shell v Dubnici nad Váhom), ako aj rôznymi formami manipulácie s listinnými dôkazmi.

Tieto skutočnosti v súhrne podľa názoru najvyššieho súdu jednoznačne zakladajú dôvodnosť obavy vo vzťahu k možnému ovplyvňovaniu nielen obvinených navzájom (existencia dôvodnej obavy, že na slobode by zo strany obvinených mohlo dôjsť ku kolúznemu konaniu je v tomto prípade umocnená predovšetkým vo vzťahu k obvinenému ██████████, ktorého výpoveď je v súčasnosti v neprospech ostatných obvinených), ako aj jednotlivých svedkov, ale aj zatiaľ procesne neidentifikovaných osôb zo strany všetkých troch obvinených. V prípade, ak by najvyšší súd prijal opačný záver, prakticky nič by nestálo v ceste okrem iného možnému priamemu skontaktovaniu sa obvinených navzájom (za účelom dohodnutia ďalšej „taktiky“), ako aj s osobami, ktoré buď určitým spôsobom na údajne páchanej trestnej činnosti (či už aktívne alebo pasívne) participovali, resp. mali o jednotlivých parciálnych konaniach nejakú vedomosť.

Je totiž dôvodné predpokladať, že proces presnej identifikácie všetkých osôb majúcich vedomosť o naznačenej schéme umelo vytvorených odberateľsko-dodávateľských vzťahov nie je kompletný a bude preto naďalej predmetom činnosti orgánov činných v trestnom konaní. Vo veci možno predpokladať zabezpečovanie ďalších dôkazov, najmä výpovedí svedkov, pričom tieto by v ďalšom konaní mohli objasniť súvisiace i sporné skutočnosti, či už v prospech alebo v neprospech obvinených.»

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

IV.A K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku

19. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu konštatuje, že z jeho odôvodnenia vo vzťahu k zákonom predpokladanému dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pre ktorý aj bol sťažovateľ obmedzený na osobnej slobode, nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatne pre posúdenie vecí interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

19.1 Zo záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľa v jeho trestnej veci, pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Najvyšší súd podporil dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku jeho zákonným pomenovaním a na podporu svojich záverov poukázal na konkrétne skutočnosti vyplývajúce z dosiaľ vykonaných úkonov v prípravnom konaní.

20. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ sa mal podľa vzneseného obvinenia dopustiť daňovej trestnej činnosti simulovaním obchodov v rámci kúpy a predaja perforovacieho stroja medzi viacerými subjektmi obchodného vzťahu, čo malo viesť k umelému navyšovaniu ceny tovaru s vopred daným úmyslom získania neoprávneného majetkového prospechu v podobe nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty

a nenávratného finančného príspevku zo zdrojov Európskej únie u konečného subjektu v rámci predstieraných dodávateľsko-odberateľských vzťahov. Trestná činnosť mala byť v rámci prípravného konania dosiaľ verifikovaná zabezpečenými listinnými podkladmi (účtovnými dokladmi) a výpoveďami niekoľkých svedkov, ktorí boli v pozíciách podriadených zamestnancov jednotlivých obchodných spoločností vo vzťahu k spoločníkom a konateľom týchto spoločností pri výkone administratívnych činností (ako zamestnanci plniaci zadané úlohy v rámci pracovného vzťahu) na predmetných obchodných transakciách. Teda sťažovateľovi je kladené za vinu to, že „*maril daňové konanie*“ tým, že predstieral fiktívne obchodné vzťahy v rámci účelovo vytvoreného dodávateľsko-odberateľského reťazca s cieľom získať neoprávnený finančný prospech, čím sa tak mal dopustiť stíhanej trestnej činnosti, ktorá predstavuje „*materiálny základ*“ jeho väzobného stíhania v podobe naplnenia podmienok materiálnych podmienok väzby. Tá môže byť odôvodnená aj charakterom trestnej činnosti, pre ktorú je obvinený stíhaný (teda ak obava z kolúzneho konania vplýva z obdobne manipulatívneho konania v rámci daňového konania, ktoré je predpokladané vzneseným obvinením). Okrem tejto činnosti však bola v rámci vyšetrovania zachytená (predbežne detekovaná) činnosť sťažovateľa, ktorý sa prostredníctvom falšovania mailovej komunikácie mal snažiť zakryť predmetnú trestnú činnosť.

20.1 Na tomto mieste teda aj ústavný súd (zhodne s názorovou líniou aj najvyššieho súdu) konštatuje, že nie sú opodstatnené úvahy sťažovateľa o jeho dvojakom postihovaní za to isté konanie, ktoré má byť marením daňového konania a zároveň aj relevantným (z pohľadu vo veci rozhodujúcich súdov) dôvodom väzobného stíhania. Je to tak preto, lebo také vzneseným obvinením predpokladané konanie sťažovateľa môže mať jednak trestnoprávne dôsledky v podobe neskoršieho uloženia trestu (v prípade dokázania viny v súdnom konaní), zároveň však môže byť v priebehu konania dôvodom na väzobné stíhanie obvineného, ak vyvoláva obavu z marenia objasňovania závažných skutočností pre konanie (samozrejme, so zápočtom väzby do uloženého trestu, ak by došlo k právoplatnému odsúdeniu). Zároveň ďalšie zaznamenané konanie sťažovateľa môže byť legitímne považované za pokus o zakrytie už spáchanej trestnej činnosti s dôsledkami v podobe zosilnených dôvodov kolúznej väzby, pričom (ako to bolo sťažovateľovi aj najvyšším súdom explicitne zdôraznené) je inštitút kolúznej väzby (prvoväzby) založený

na (čo i len) dôvodnej obave z marenia objasňovania skutočností dôležitých pre trestné konanie bez predošlého faktického (skutkového) naplnenia tejto obavy [dokonané kolúzne konanie sa vyžaduje až pri opakovanej väzbe podľa § 71 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku].

20.2 Tým je daná odpoveď i na námietku sťažovateľa týkajúcu sa preukázania dokonaného konania zakladajúceho dôvodnú obavu z marenia skutočností dôležitých pre trestné konanie. V tejto súvislosti ústavný súd okrem samotného znenia zákona a konštantnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej existencia zákonného dôvodu kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku nevyžaduje preukázanie dokonaného kolúzneho konania obvineného, ale postačuje na preukázanie takých konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumnú obavu (dôvodná obava), že obvinený by sa s veľkou pravdepodobnosťou mohol v prípade ponechania na slobode konania kolúznej povahy dopustiť (III. ÚS 68/08).

21. Navyše v sťažovateľovom prípade boli dôvody kolúznej väzby videné aj v potrebe vypočutia viacerých dosiaľ nevypočutých svedkov, niektorých nachádzajúcich sa v zahraničí (v Bulharskej republike), tak, ako to vyplynulo z návrhu prokurátora podávajúceho návrh na väzbu sťažovateľa. Konkrétne má ísť o (i) konateľa bulharskej spoločnosti UMLENSKI EOOD, ktorá prijala objednávku a vyrobila predmetný stroj, ako aj zamestnancov tejto obchodnej spoločnosti, ktorí následne inštalovali stroj v priestoroch obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], a budú môcť byť vypočutí až formou právnej pomoci, (ii) svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí sa so sťažovateľom zúčastnili služobných ciest do Bulharskej republiky a ktorí boli voči sťažovateľovi v podriadenej pozícii a tzv. kariérne závislí, (iii) svedkyňu [REDAKOVANÉ], ktorá za obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ], mailovou komunikáciou dojednávala prepravu uvedeného stroja so špedičnou spoločnosťou. Najvyšší súd zdôraznil aj okolnosť doterajším dokazovaním generovaného podozrenia o organizovaní stíhanej trestnej činnosti práve samotným obvineným.

21.1 Je v okolnostiach veci žiaduce si však pripomenúť, že aj napriek tomu, že nebezpečie, že obvinený by na slobode mohol podniknúť určité kroky, ktorými by mohol mariť vyšetrovanie trestného činu, z ktorého je obvinený, napr. ovplyvňovaním svedkov alebo spolupáchateľov alebo odstraňovaním dôkazov, môže byť dôvodom väzby, tento

dôvod však časom stráca na relevancii, pokiaľ by podozrenie zo spáchania trestnej činnosti nebolo potvrdené alebo pokiaľ by doterajšia procesná dokumentácia dôkazov prestala vyvolávať obavu z ovplyvňovania vyšetrovania, resp. v prípade podania obžaloby z marenia dokazovania v súdnom konaní.

22. V závere teda ústavný súd uzatvára, že právne závery odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nie sú výsledkom svojvôle (majú totiž logickú podobu, pričom argumenty sú jasne vysvetlené a sú súčasne dostatočne zrozumiteľné), ale komplexného zhodnotenia skutkových a právnych okolností významných pre rozhodovanie o väzbe. Ústavný súd zastáva názor, že najvyšším súdom prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem (príslušných ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa väzobného rozhodovania) nijako nepopiera ich účel ani zmysel a má teda z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu.

IV.B K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru vo vzťahu k nahradeniu väzby

23. Pokiaľ ide o výklad samotného pojmu „záruka“ v zmysle čl. 5 ods. 3 dohovoru, z doterajšej judikatúry treba vyvodiť, že má autonómny obsah, ktorý je nezávislý od terminológie používanej vo vnútroštátnom práve. Zárukou treba rozumieť akýkoľvek prostriedok prípustný podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody a ktorý je zároveň spôsobilý zabezpečiť účasť obvineného na pojednávaní.

23.1 Z judikatúry ESĽP k čl. 5 ods. 3 druhej vete dohovoru vyplýva, že čl. 5 ods. 3 dohovoru síce nepriznáva jednotlivcovi absolútne právo byť prepustený na záruku, ale umožňuje mu žiadať o prepustenie na slobodu s poskytnutím záruky. Súdny orgánom vzniká v tejto súvislosti povinnosť zvážiť, či sa poskytnutím určitej záruky dosiahne rovnaký účel, aký bol sledovaný vzatím osoby do väzby. Pri posudzovaní jej opodstatnenosti má záruka prednosť pred pokračovaním väzby (I. ÚS 239/04, II. ÚS 38/05, II. ÚS 60/08). Naostatok v rozpore s dohovorom by bolo, ak by vnútroštátne právo

vyučovalo v prípade niektorých trestných činov vôbec možnosť záruky (Caballero proti Spojenému kráľovstvu z 8. 2. 2000, S. B. C. proti Spojenému kráľovstvu z 19. 6. 2001).

23.2 Ak osoba pozbavená osobnej slobody požiadala o nahradenie väzby zárukou, je súd rozhodujúci o väzbe povinný sa s touto žiadosťou náležite vysporiadať (pozri I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, II. ÚS 240/06), pričom súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodujúci o väzbe je oprávnený (a vzhľadom na preferenciu osobnej slobody vyplývajúcu z čl. 5 ods. 1 dohovoru aj povinný) skúmať, či účel väzby nemožno rovnako dobre dosiahnuť ponechaním alebo prepustením obvineného na slobodu za súčasného dozoru probačného a mediačného úradníka, a to aj v prípade, že takýto návrh nebol výslovne uplatnený.

24. Ustanovenie § 80 ods. 1 Trestného poriadku umožňuje súdu alebo sudcovi pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo ho prepustiť na slobodu, ak súčasne prijme záruku záujmového združenia alebo dôveryhodnej osoby [písmeno a)], ak súčasne prijme sľub obvineného [písmeno b)] alebo „s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným“ [písmeno c)]. Ďalšie ustanovenie § 81 ods. 1 Trestného poriadku umožňuje to isté, ak súčasne prijme peňažnú záruku obvineného alebo inej osoby. Ústavný súd už v náleze sp. zn. IV. ÚS 346/08 dospel k záveru, že všetky tieto prostriedky treba považovať za „záruky“ v zmysle čl. 5 ods. 3 druhej vety dohovoru. Z uvedených ustanovení tak vyplýva, že slovenské právo pozná štyri prostriedky nahradenia väzby: tri z nich sú závislé od iniciatívy obvineného alebo tretích osôb stojacich mimo súdu, súčasne však existuje minimálne jeden taký prostriedok, ktorý nie je závislý od iniciatívy obvineného, a to dohľad probačného a mediačného úradníka (zhodne už citovaný nález sp. zn. IV. ÚS 346/08).

25. Najvyšší súd, vychádzajúc z nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 67/2013 z 5. júna 2013, ako aj judikatúry EŠLP vzťahujúcej sa k čl. 5 ods. 3 dohovoru, skúmal v sťažovateľovom prípade aj možnosti nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka s negatívnym výsledkom predovšetkým s odkazom na počiatočnú fázu trestného konania, keď je potrebné vypočuť celý rad svedkov, a to aj prostredníctvom právnej pomoci, a keď je dokazovanie vo veci len na jeho samotnom začiatku. V prípade

sťažovateľa zohľadnil aj tú skutočnosť, že sa kolúzneho správania už aj dopustil tak, ako to bolo ústavným súdom už vysvetlené (bod 20). Týmto záverom nie je možné vytknúť ich neutržateľnosť alebo arbitrárnosť.

26. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu v časti zákonnosti dôvodov kolúznej väzby, ako aj v časti týkajúcej sa jej nahradenia odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

IV.C K namietanému porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru

27. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietal porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s jeho vzatím do kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že čl. 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (rozsudky ESLP vo veci Rehbock proti Slovinsku z 28. 11. 2000, Vodeničarov proti Slovenskej republike z 21. 12. 2000, § 33 – § 36).

27.1 Ustanovenie čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru sa vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby. Naproti tomu procesné pravidlá týkajúce sa skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sú *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru. Keďže v danom prípade ústavný súd nepreskúmal podmienky ďalšieho trvania väzby sťažovateľa (napríklad

na podklade podanej žiadosti o prepustenie z väzby), ale jeho samotné vzatie do kolúznej väzby, aplikácia čl. 5 ods. 4 dohovoru v danom prípade nie je možná, pretože sa na túto situáciu vecne nevzťahuje. Tá je pokrytá čl. 5 ods. 1 písm. c) v spojení s čl. 5 ods. 3 dohovoru.

27.2 V nadväznosti na tento záver ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

28. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2021

Libor Duľa
predseda senátu